

Levende Traditie

door M. R. H. CALMEYER

Kolonel van den Generalen Staf, Voorzitter de Traditie-Commissie

Bij menigeen, vooral onder vooruitstrevende jongeren, doet het woord „traditie” denken aan iets afgestorvens, met piëteit bewaard door hen, die met hun gedachten meer leven in het verleden dan in het heden, aan gedroogde bloemen bewaard in een poëzie-album.

Niets is minder waar. Wil men een dergelijk beeld gebruiken, dan is de traditie het sap waardoor het levende organisme steeds weer wordt gevoed met de krachten uit den bodem, waaruit het is opgerezen en waarin het is geworteld.

Reeds voor den enkelen mensch kan de traditie, dikwijls ongemerkt medegekregen in het ouderlijk huis, een factor vormen, die zijn levensgang een vaste koers geeft en hem in critieke oogenblikken tot ruggesteun is. Van nog grooter waarde is de traditie echter voor een gemeenschap als het leger.

Een leger is geen langs natuurlijken weg gegroeide bloedgemeenschap, het is evenmin een maatschappelijk verband, ontstaan door vrijwillig samengaan van gelijkgezinden, doch een schepping van den staatswil ter volvoering van een bepaald doel. Deze schepping moet uit een veelheid worden aaneengesmeed tot een eenheid, die onder de moeilijkste omstandigheden den samenhang bewaart. Ondanks de stage wisseling van personeel, moet het gemeenschapsgevoel worden opgewekt en onderhouden. Een krachtig middel hiertoe is de herinnering te bewaren aan gemeenschappelijk leven en streven, lijden en strijden. Dit besef moet den jongen soldaat bij zijn intrede in een der korpsen van de Koninklijke Landmacht als een kostelijk erfgoed worden overgeleverd en hem moet worden bijgebracht dat deze overlevering (traditie) door hem verder moet worden ontwikkeld en ongerept doorgegeven aan wie na hem zullen komen.

In de eerste plaats is hiertoe noodig, dat de korpsen als zoodanig te herkennen zijn en een eigen leven voeren binnen de grootere hen omvattende gemeenschap van het leger als geheel. Het moet dan ook worden toegejuicht, dat thans duidelijke en zinrijke onderscheidingsteekenen zijn vastgesteld, die den drager kenmerken als te behooren tot een wapen (baretgesp, onderscheidingsteeken op de schouderbedekking), groote eenheid (onderscheidingsteeken op den rechterarm) en korps (onderscheidingsteeken op den bovenarm).

Evenzeer valt toe te juichen, dat men niet in de fout is vervallen van 1815, toen, onder omstandigheden die veelszins overeenkomen met die van 1945, eveneens een „nieuw” leger moest worden gevormd en men heeft verzuimd verband te leggen met de in 1810 (inlijving van het Koninkrijk Holland) in het Fransche leger opgenomen en grootendeels in Rusland vernietigde korpsen van het „oude” leger. Dit laatste vormde de rechtstreeksche voortzetting van het leger van de Republiek der Vereenigde Nederlanden en kon bogen op een geschiedenis van 300 jaren. Een roemrijke eeuwenoude traditie is door dit verzuim voor onze korpsen verloren gegaan.

Wel mag de Koninklijke Landmacht als geheel zich verbonden voelen met „het Staatsche Leger”, dat eenmaal was de leerschool van Europa, het bastion van onze vrijheid, het zwaard, dat het Europeesche evenwicht herstelde, doch geen onzer korpsen kan erop bogen te hebben gestreden bij Nieuwpoort, Seneffe, Malplaquet of in een der talloze andere slagen, waarin de troepen van de repu-

bliek meestreden. Gelukkiger is in dit opzicht het Korps Mariniers der Koninklijke Marine. Doordat er vóór en na den Franschen tijd slechts één korps Mariniers was, kon dit, ook zonder dat zulks speciaal werd vastgelegd, als het herboren oude korps worden beschouwd en den naam Seneffe (1674) als oudste inscriptie op het vaandel krijgen. Van de bij besluit van den Souvereinen Vorst van 9 Januari 1814, Nr. 1 (geboortedatum van de Koninklijke Landmacht) opgerichte korpsen, waaruit de meeste eenheden van het leger uit 1940 voortkwamen, kan zonder meer echter niet worden aangetoond dat zij de voortzetting vormen van een der in 1810 ontbonden korpsen. Wel traden enkele oudgedienden weer in de gelederen, doch deze band is toch te zwak om een in 1815 opgericht onderdeel als de voortzetting van één der vroegere korpsen te mogen beschouwen. De korpsen der Koninklijke Landmacht uit 1940 konden hun afkomst dan ook over het algemeen niet verder terugvoeren dan ten hoogste tot genoemden oprichtingsdatum der vorstelijke en spoedig daarna Koninklijke Landmacht als geheel. Een uitzondering werd gemaakt voor het Korps Rijdende Artillerie, dat door H. M. de Koningin-Regentes in 1899 bij de verleening van een eereblijk (monument), waarin gegrift de wapenfeiten, waaraan het korps deelnam, werd beschouwd als de voortzetting van het 21 Februari 1793 opgerichte Korps Rijdende Artillerie uit het Staatsche leger. Een nog verder teruggrijpende pretentie had het (sedert 1938 re-) Regiment Genietroepen, waarvan de traditie thans is overgegaan op het 1e Regiment Pioniers, dat zich gaarne beschouwde als het rechtstreeksche nageslacht van het in 1748 opgerichte Regiment Mineurs en Sappeurs. Bij de verleening der vaandelopschriften werd echter niet verder teruggegaan dan 1815.

De vrijheidstrijd tegen Napoleon en de strijd tegen België leverden zodoende de wapenfeiten, die sedert 1896 op onze vaandels en standaarden de herinnering levendig hebben gehouden aan de roemrijke daden van het voorgeslacht.

Een ongekend lange vredesperiode volgde tot den morgen van den roen Mei 1940, toen de Duitsche overval het Nederlandsche leger plotseling en in velerlei opzicht onvoldoende toegerust en voorbereid voor nieuwen strijd plaatste, waarin het na vijf dagen bezweek, echter niet zonder eer. Reeds maakt *Z. K. H. Prins Bernhard* bij de plechtige herdenking op den Grebbeberg, 15 Mei 1946, bekend, dat Hare Majesteit de Koningin voornemens is te vergunnen dezen naam aan te brengen op het vaandel van 8 R. I. De uitvoering van dit voornemen wacht nog op het resultaat van het onderzoek of er aanleiding voor bestaat Hare Majesteit in overweging te geven nog andere opschriften, ontleend aan den strijd uit de Meidagen, op vaandels of standaarden te doen aanbrengen.

In onze herrezen Koninklijke Landmacht zullen de wapenfeiten van 1815, 1830/32 en 1940 niet worden vergeten, doch aan de komende lichten worden overgeleverd. In tegenstelling tot 1814 ging de Bevelhebber der Nederlandsche Strijdkrachten er aanstonds na de gedeeltelijke bevrijding toe over uit de te wapen snellende oorlogsvrijwilligers de oude infanteriekorpsen bataljonsgewijze nieuw te formeeren. De bekende regimentsnummers verschenen weer, de Grenadiers en Jagers hernamen hun eereplaats. Daarnaast traden eenheden op, die nieuwe, nog jonge traditie vertegenwoordigden: de Stoottroepen, die van het binnenlandsch verzet; de Brigade Prinses Irene, die van den 15 Mei 1940 in het buitenland voortgezette weerstand.

Zoo vloeiden op gelukkige wijze de drie bronnen ineen, waaruit de Koninklijke Landmacht kracht put voor haar verderen opbouw. De even dreigende tegenstelling tusschen „oud” en „nieuw” verdween, nog voor zij zich ernstig kon doen gevoelen.

INFANTERISTEN

Vele der jonge bataljons met hun traditioneele nummers voegen thans in Indië nieuwe eervolle bladzijden aan de regimentsgeschiedenissen toe.

Bij de consolidatie der Koninklijke Landmacht werd op den ingeslagen weg voortgegaan.

Het onder de wapenen roepen van het dienstplichtig personeel der lichte 1945 — in hoofdzaak ten einde daaruit de voor den dienst in Ned. Indië bestemde 1 Divisie te vormen — maakte het noodzakelijk een aantal vredesonderdelen te vormen. Zooveel mogelijk werden daartoe de korpsen van 1940 weder opnieuw geformeerd, nl. : dertien regimenten infanterie (Grenadiers, Jagers en de nummers 1 t/m 14 behalve 4 en 6), acht regimenten veldartillerie en twee regimenten luchtdoelartillerie. Daarnaast werden bij K.B. van 18 April 1946, Nr. 154, op 15 April d.a.v. een aantal eenheden, die voor 1940 niet in de organisatie voorkwamen, nieuw opgericht nl. de regimenten infanterie „Prinses Irene” (de voortzetting van de bij K.B. van 14 Dec. 1945 Nr. 11 opgeheven brigade van dien naam) en „Stoottroepen”, drie mitrailleurbataljons, een verkenningsregiment (pantserwagens), een negende regiment veldartillerie, vier regimenten pantserafweerartillerie, een derde regiment luchtdoelartillerie, een regiment pioniers, een regiment verbindingsstroepen, vier geneeskundige afdeelingen (later vereenigd tot Korps Geneeskundige troepen), vier bataljons aan- en afvoertroepen, een afdeeling (sedert dien bataljon) technische troepen en een bataljon uitrustingstroepen.

Voor wat betreft de infanterie werden zodoende elf voormalige vredesregimenten niet weder geformeerd, terwijl zich onder de elf weder geformeerde regimenten twee z.g. „hooggenummerde” regimenten van voor 1940 (12 en 14) bevonden, doch daarentegen het 4e en het 6e Regiment Infanterie, die sedert meer dan een eeuw in den lande algemeene bekendheid genoten, waren uitgevallen. Dit laatste was veroorzaakt door het aanvankelijke voornemen — later als minder passend achterwege gelaten — deze nummers te combineeren met de namen „Prinses Irene” en „Stoottroepen”.

Aangezien het 12e en het 14e Regiment Infanterie als zoodanig (sommige stambataljons waren aanmerkelijk ouder) zijn opgericht op 1 April 1913, terwijl het 4e en het 6e Regiment Infanterie als 14e en 17e afdeeling infanterie werden opgericht bij K.B. van 8 Oct. 1815 en de traditie hunner stambataljons terugvoeren tot respectievelijk 9 Jan. 1814 en 4 Maart 1814, heeft Hare Majesteit bij K.B. van 1 Februari 1947, Nr. 70 bepaald, dat in stede van de beide eerstgenoemde regimenten, de beide laatstgenoemde weder zullen worden geformeerd.

De *infanterie* van ons huidige leger zal dus bestaan uit de Regimenten Grenadiers, Jagers, Prinses Irene, Stoottroepen en het 1e tot en met 11e Regiment Infanterie. Hiermee is, voor wat betreft de genummerde regimenten, teruggekeerd tot den toestand van 1905, toen er eveneens elf genummerde regimenten waren. Uit deze elf regimenten zijn in 1913 de elf z.g. „hooggenummerde” regimenten (12 t/m 22) door afsplitsing van bataljons voortgekomen. Nu deze regimenten niet weder worden opgericht, heeft Hare Majesteit bij vorenbedoeld K.B. bepaald, dat hun traditie terugvalt op de regimenten, waaruit zij zijn voortgekomen. Hun vaandels zullen worden bewaard in het Nederlandsche Legermuseum „Generaal Hoefler”, behoudens die van het 15e Regiment Infanterie en het 16e Regiment Infanterie, welke, na wijziging van het opschrift in respectievelijk 4e Regiment Infanterie en 5e Regiment Infanterie (met opschrift Quatre Bras en Waterloo 1815, Citadel van Antwerpen 1832), zullen worden uitgereikt aan laatstgenoemde regimenten, wier vaandels zijn verloren gegaan.

Deze oplossing is een andere, dan die waartoe men in Engeland is gekomen. Aldaar, eveneens staande voor de moeilijkheid van inkrimping van het aantal, infanterie-regimenten, heeft men een rouleersysteem in het leven geroepen waarbij de regimenten bij toerbeurt eenige jaren als de schoone slaapster in het bosch sluimeren („suspended animation”) om vervolgens weder tot nieuw te worden gewekt. Het wil ons voorkomen, dat de Nederlandsche oplossing althans voor onze omstandigheden, de voorkeur verdient.

Voor de *cavalerie* stond de zaak eenigszins anders dan voor de infanterie. Terwijl wij in 1940 zes cavaleriekorpsen bezaten, nl. vier regimenten huzaren en twee nog jonge regimenten huzaren-motorrijder werd op 15 April 1946 nog slechts één cavaleriekorps opgericht, nl. het 1e Verkenningsregiment. Dat dit moderne met pantserwagens uitgeruste regiment wel degelijk moest worden gerekend te behooren tot het aloude wapen der cavalerie heeft de Minister van Oorlog bij de behandeling in de Tweede Kamer van de Oorlogsbegroting 1947 duidelijk in het licht gesteld en daarbij een eeresalut gebracht aan de tradities van dit wapen, dat wij hier gaarne citeeren.

„Bij het onderwerp legerorganisatie is ook nog even ter sprake gebracht het wapen der cavalerie, door den heer Vorrink. Ik wil hiervan gaarne iets zeggen. Dit heette het pantserwapen en zoodra ik er de gelegenheid toe had, heb ik er den naam „cavalerie” van gemaakt. Ik heb dat gedaan, omdat mij dit belangrijk leek. Het is niet alleen maar een naam. U kunt ook zeggen, dat de infanterie geheel iets anders is dan de infanterie ten tijde van het Staatsche leger of ten tijde van Napoleon. Wanneer men op het oogenblik de infanterie ziet met carriers, mortieren, afweergeschut, enz., dan lijkt het eenvoudig niet meer op wat vroeger infanterie was, maar aangezien de taak dezelfde is gebleven, is de naam ook dezelfde gebleven. Hetzelfde geldt voor de cavalerie voor de moderne snelle, lichte troepen; aangezien de taak dezelfde is gebleven, heb ik ook den naam denzelfden willen laten, omdat ik aan dergelijke namen veel hecht, althans wanneer daaraan goede zaken verbonden zijn, niet wanneer daaraan verkeerde dingen verbonden zijn. Ik meen, dat ik hier eenigszins van meening verschil met den heer Vorrink. Ik meen, dat men tegen den buitenkant van het oude wapen der cavalerie nog wel eens een beetje misprijzend aankeek, maar wanneer men het beter leerde kennen, kon men er niet anders dan waardeering voor hebben. Ik heb het voorrecht gehad bij alle wapens te dienen, bij de infanterie, de cavalerie, de artillerie, bij de wielrijders en op

de vloot; de cavalerie is niet mijn eigen wapen, maar daarbij heb ik aangetroffen een veel sterkeren band tusschen soldaten, kader en officieren dan waar ook, een veel betere tucht, maar dan in den goeden zin, dan waar ook. Deze tradities van dit wapen zou ik niet gaarne verloren laten gaan. Dit is de reden, waarom ik den naam cavalerie weer heb ingevoerd en nog altijd blij ben, dat ik dat heb gedaan."

Bij de vaststelling van de afstamming van het 1e Verkenningsregiment, eersteling van de moderne „Ironsides", kon een keus worden gemaakt uit de in 1940 bestaande regimenten.

Aangezien pantserwagens de hedendaagsche vorm zijn van lichte cavalerie, en twee onzer oude regimenten huzaren als zoodanig werden opgericht, nl. 3 R.H. en 4 R.H., terwijl de beide andere oorspronkelijk middelbare (1 R.H.) en zware cavalerie (2 R.H.) waren, lag het voor de hand beide eerstgenoemde als stamvaders in aanmerking te brengen. Overeenkomstig den algemeenen wensch van het wapen der cavalerie werd hieruit 4 R.H. gekozen. In dit regiment waren de traditiën vereenigd van het 25 Nov. 1818 opgerichte Regiment Lanciers Nr. 10, dat in den Tiendaagschen veldtocht met eere heeft gestreden en het, in 1849 daarmee vereenigde, 25 Nov. 1813 door *Jhr. Willem Boreel* opgerichte Regiment huzaren Nr. 6, de lichtblauwe z.g. *Huzaren van Boreel*. Laatstbedoelden zijn bij Quatre Bras en Waterloo in het vuur geweest, onderscheidden zich vooral bij Waterloo (charges tegen de Fransche garde) en streden eveneens eervol in België, zoodat op den standaard van 4 R.H. prijkte: „Quatre Bras en Waterloo 1815. Tiendaagsche veldtocht 1831".

Bij meergenoemd K.B. van 1 Febr. 1947 Nr. 70 is thans bepaald, dat het 1e Verkenningsregiment wordt genaamd „Regiment Huzaren van Boreel" en dat de traditie van 4 R.H. en derhalve ook de standaard van dit regiment op deze huzaren zullen overgaan.

Aangezien de verdere formatie der cavalerie, met name de oprichting van verdere pantserwageneenheden of van vechtwagenformaties nog niet valt te overzien, zijn ten opzichte van de andere regimenten huzaren en de overdracht of voortzetting voor hun traditiën nog geen beslissingen genomen.

Bij de artillerie behoeften geen bijzondere maatregelen te worden getroffen. Alle regimenten veldartillerie en luchtdoelartillerie herrezen weer. De gedachte lag na aan het 9e Regiment veldartillerie de traditie van het Korps Rijdende artillerie te verbinden. Het komt echter meer overeen met het karakter van dit laatste korps als artillerie der snelle troepen te wachten of niet wellicht de verdere opbouw van het pantserwapen (de cavalerie) tot indeeling daarbij van speciale artillerie zal aanleiding geven. Evenzoo moet een weder formeeren der vier regimenten motorartillerie uit 1940 afhankelijk worden gesteld van de eventueele vorming van regimenten zware artillerie

HUZAREN

voor indeeling bij legerkorps of leger. De huidige overzeesche taak van de Koninklijke Landmacht heeft een en ander naar den achtergrond gedrongen.

Bij de *genie* gingen de traditie en het vaandel van het 1e Regiment Genietroepen — waarop de opschriften „veldtocht van 1815, krijgsvorrichtingen in 1830 en 1831, Citadel van Antwerpen 1832” — over op het 1e Regiment pioniers, terwijl het 2e Regiment Genietroepen in het Regiment verbindingstroepen voortleeft. Het 3e Regiment Genietroepen uit 1940, de verlichtingstroepen, wacht nog op een moderne voortzetting.

Ten slotte bepaalde het K.B. van 1 Febr. 1947, Nr. 70, dat de traditie van het voormalige Korps motordienst overgaat op het 1e Bat. Aan- en afvoertroepen, die van de Compagnie intendancetroepen op het Regiment uitrustingstroepen en die van het Bataljon geneeskundige troepen op het Korps van dien naam.

Zoo is ons huidige leger vast verankerd in dat van 1940, verjongd door het opnemen van de nieuwe levenskrachten uit het binnenlandsch verzet en uit de deelname aan den grooten strijd der Geallieerden, den kruistocht voor de vrijheid.

Eerlang zullen de Regimentscommandanten uit 1940 de vaandels der regimenten infanterie en pioniers en den standaard der huzaren van Boreel aan hun opvolgers overhandigen en met deze symbolen tevens de verplichting de daarin verzinnebeelde traditiën te bewaren en te vermeerderen. Eén grondtoon hebben zij alle gemeen, uitgedrukt in de oranje kleur van het doek: de liefde voor het Huis van Oranje-Nassau. De Prinsen uit dit Huis vormden het Staatsche leger, een Prins uit dit Huis vergoot bij Waterloo zijn bloed aan het hoofd der colonnes van de jonge Koninklijke Landmacht, Koningin Wilhelmina was de bezielende draagster van den strijd uit de jaren 1940-1945, Prins Bernhard, gemaal en vader der Prinsessen van Oranje-Nassau, stelde zich aan het hoofd van het binnenlandsch verzet en legde den grondslag voor ons huidige leger. In onverbreekelijke trouw schaart het leger zich om de troon van Oranje.

Zoo was het, moge het altijd zoo blijven!

VAANDEL 6 RI